

30.11.2007

Forfølgelse av Fatah-lojale personer i Gaza etter Hamas maktovertakelse

Av Gro Hasselknippe

Rapport til Landinfo

Forfølgelse av Fatah-lojale personer i Gaza etter Hamas maktovertakelse

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	1
Bakgrunn	1
Arrestasjoner og bruk av tortur.....	3
Eksempler	4
Drap	5
Eksempel.....	6
Kidnappinger	6
Eksempler	6
Hvem blir rammet og hvorfor?.....	6
Sammenfatning	8
Kilder	9

Bakgrunn

Denne rapporten er utarbeidet på bakgrunn av UDIs henvendelse til Landinfo om å utrede følgende:

Det skal ha blitt opprettet interneringsleire for Fatah-folk og 1500 personer tilhørende Fatah skal ha blitt skutt (lemlestet), mange er etterlyst og fra Hamas side betegner man også personer med forbindelser til Fatah som "kollaboratører". Familiemedlemmer av Fatah-personer skal også ha blitt trakassert. Her trenger vi en grundig og detaljert oppdatering. På hvilket nivå i Fatah er man i faresonen?

Palestina er i dag de facto delt i to regioner med hvert sitt regime. Etter at Hamas tok militær kontroll over Gazastripen 15. juni 2007 besluttet President Abbas å legge ned koalisjonsregjeringen ledet av Ismael Haniyeh og utnevnte en ny midlertidig regjering ledet av Fatahs Salam Fayyad. Etter at Haniyeh nektet å gå av er Gaza styrt av Hamas, mens Vestbredden er styrt av den nye regjeringen i nært samarbeid med presidenten. Per i dag har altså Fatah ingen myndighet på Gazastripen. De departementene som ble ledet av Fatah under koalisjonsregjeringen kontrolleres nå (stort sett) av Hamas. Det finnes fortsatt Fatah-representanter i byråkratiet, men disse kan stort sett ikke foreta seg annet enn å gjennomføre (politiske) beslutninger som kommer fra Hamas. I utdannings-, helse- og sosialdepartementene er Hamas fortsatt tjent med en forbindelse til Ramallah for å få midler til drift av skoler, helsetilbud og sosialtiltak. Derfor besitter fortsatt Fatah-lojale byråkrater sentrale stillinger i disse departementene. Palestinere ansatt i politi, presidentens hær og sikkerhetsstyrkene ("Preventive Security") underlagt presidentens kontroll har imidlertid sluttet å gå på jobb etter en oppfordring fra presidenten 15. juni. Han utstedte da en erklæring om at de som arbeidet for politi og sikkerhetsstyrker under Hamas-styret ikke ville få utbetalt lønn. Dermed erstattet Hamas det tidligere Fatah-lojale politiet og sikkerhetsstyrkene med egne folk. Spørsmålet om sikkerhetsstyrkene skulle ligge under presidentens eller statsministerens kontroll hadde vært et stridstema lenge før Hamas kom til makten. Kontroversen fikk imidlertid større betydning etter at Hamas kom til makten. Etersom President Abbas insisterte på å opprettholde kontrollen over soldatene både i Presidentgarden og sikkerhetsstyrken, opprettet Hamas sin egen hær ("Executive Force") under sin første regjering etter valgseieren i 2006. Det er i dag disse som har militær kontroll på Gazastripen sammen med politistyrken og Hamas militære fløy Al Qassam brigaden (som ikke har status som offentlig militærstyrke).

Den første tiden etter Hamas maktovertakelse i juni endret forholdene i Gaza seg hovedsaklig på to måter. For det første ble sikkerhetssituasjonen for folk flest bedre som følge av at Hamas samlet inn våpen fra privatpersoner og militære enheter som ikke tilhørte Hamas. De våpnene som enkelte grupper fortsatt er i besittelse av er kun ment brukt til forsvar mot Israel. Dette betyr at det ikke lenger er mulig å bevege seg rundt i Gaza med våpen synlig. I månedene før maktovertakelsen var sikkerhetssituasjonen i Gaza prekær og i perioder turte ikke folk å gå ut i frykt for å komme i kryssild mellom bevæpnede grupper.

Den andre åpenbare forandringen er at det endrede styrkeforholdet i maktstrukturen har medført at Fatahbevegelsens ledere ikke lenger har beskyttelse fra sikkerhetsstyrkene.

Siden juni har forholdene gradvis forverret seg. Umiddelbart etter maktovertakelsen var det fortrinnsvis Fatah-ledere og folk i Fatahs militære styrker som ble anholdt, men nå har risikoen økt betydelig også for lokale Fatah-politikere på lavere nivå og for Fatah-sympatisører generelt. Selv om sikkerheten for folk flest (antakelig fortsatt) er bedre enn før våpeninndragelsen, har trusselnivået økt for de som uttrykker misnøye med og tar avstand fra Hamas.

Arrestasjoner og bruk av tortur

Siden Hamas tok kontrollen i Gaza har et stort antall personer blitt arrestert. Det er umulig å anslå eksakt hvor mange som har blitt anholdt og forhørt av sikkerhetsstyrker og etterretning. Hamas har forhørsstentre flere steder i Gaza, og de bruker de samme lokalene som politi og sikkerhetstjenesten brukte da de var under PAs kontroll. Det senteret som er mest beryktet for tortur under avhør er al-Mashtal-senteret nordøst i Gaza by, som ble tatt over av Al Qassam brigaden etter Hamas maktovertakelse. En 45 år gammel mann døde som følge av tortur der den 15. juli (Human Rights Tribune 16/7 2007). Han var blitt arrestert og torturert av Al-Qassam brigaden. I henhold til Det palestinske menneskerettighetscenteret (PCHR)¹ kontrollerer Al Qassam brigaden flere av avhørsstentrene. PCHR fordømmer den virksomheten militsen driver med, ikke bare for avhørsmetodene men også for at Al-Qassam brigaden i det hele tatt foretar arrestasjoner og avhør da de hverken tilhører det offentlige politi eller sikkerhetsstyrke (PCHR 13/9 2007).

PCHR har dokumentert ulovlige arrestasjoner av Fatah-aktivister og tortur under arrest, men har ikke aggregert tall. Vanlige torturmetoder er slag med harde gjenstander, never og plastikkslanger spesielt mot ben, rygg og skuldre, samt pisking på ulike kroppsdeler, inkludert fotsålen (PCHR 17/7, 24/7, 30/7, 2/9, 26/11 2007). Flere har rapportert til PCHR at tortur skjer med bind for øynene og bundne hender. Det rapporteres også om fornedrende behandling som f.eks tvang om å synge og rope Hamas-slagord, å stå eller sitte i ubehagelige stillinger, barbering av skjegg, bart og hår (hvilket oppfattes som svært nedverdiggende) samt spyling med kaldt vann (PCHR 17/7).

Enkelte personer rapporterer at de har blitt anholdt som følge av deltakelse i demonstrasjoner, mens andre mener de ble anholdt på grunnlag av *mistanke* om deltakelse i demonstrasjoner. Sistnevnte gruppe består hovedsakelig av Fatah-aktivister og medlemmer av PAs sikkerhetstjeneste. Dette betyr at arrestasjoner kan være vilkårlige og man kan straffes uten å ha deltatt i noen form for aksjoner. Fatahs demonstrasjoner har i all hovedsak vært fredlige, og det har ikke blitt rapportert om våpenbruk blant demonstrantene. Arrestasjoner av fredlige demonstranter bryter derfor med palestinsk lov. Demonstranter har riktignok kastet stein mot politi og soldater, men reaksjonen har vært uforholdsmessig hard.

I forbindelse med arrestasjonene har flere personer fått sine hus ransaket og biler og dokumenter konfiskert. Familiemedlemmer til ettersøkte har i enkelte tilfeller blitt utsatt for vold og trusler i forbindelse med arrestasjoner, og et stort antall mennesker har blitt skadet i sammenstøt med Hamas politi og sikkerhetsstyrker.

¹ PCHR, en uavhengig menneskerettighetsorganisasjon basert i Gaza, ble etablert i 1996 av en gruppe palestinske jurister og menneskerettighetsaktivister. Senteret har en samarbeidsavtale med ECOSOC, FNs økonomiske og sosiale råd og er tilknyttet International Commission of Jurists-Geneva.

Eksempler

12.juli: Stor demonstrasjon i Khan Younis og Beit Hanoun: 34 personer arrestert – de fleste fra Fatah-bevegelsen. Disse har senere vitnet om at de ble utsatt for tortur. PCHR's folk har dokumentert fysiske tegn på tortur.

27. juli: Fem personer ble arrestert etter å ha avbrutt imamen i en moské sentralt i Gaza by i protest mot politisering av bønnen. To av de arresterte var Fatah-aktivister (PCHR 30/7). Under arrestasjonene ble tre personer skadet da Hamas-styrker løsnet skudd som følge av at en gruppe mennesker begynte å kaste stein og flasker på soldatene. I tillegg ble to personer slått av soldatene. (PCHR 30/7). Alle de arresterte ble løslatt samme kveld etter å ha blitt forhørt om hva som skjedde i moskeen og om hvem som hadde skutt mot sikkerhetsstyrken. Alle har rapportert om nedverdiggende behandling og vold under forhøret.

26. juli: 40 medlemmer av Hamas sikkerhetsstyrke kom til Akram Sa'id al-Farras hus i Khan Younis for å arrestere ham etter en krangel han hadde hatt med noen fra Hamas-styrken. Soldatene løsnet skudd og slo familiemedlemmer som forsøkte å forhindre arrestasjonen. Tre familiemedlemmer ble skadet av skudd, mens ytterligere tre personer fikk merker etter slag. To familiemedlemmer ble arrestert og ikke sluppet fri før Akram al-Farra meldte seg selv senere på kvelden. Han ble løslatt to dager etterpå.

26. juli: 14 personer ble arrestert i Beit Hanoun og ført til Jabalya fengselet. De ble forhørt og torturert under forhør av Hamas sikkerhetsstyrke. De har fortalt at de ble tvunget til å sitte på huk med ansiktet vendt mot veggen mens de ble slått med tau med knuter.

9. august: Pressetalsmannen ved Ash Shifaa sykehuset i Gaza ble arrestert om natten i sitt eget hjem av Hamas sikkerhetsstyrke. Han ble tatt med til As Saraya forhørscenter i Gaza by, Hamasstyrkenes hovedkvarter som de har overtatt fra Fatah. Dagen før hadde representanter for sikkerhetsstyrken bedt ham forlate sin stilling på sykehuset, hvilket han nektet å gjøre (Ma'an News Agency² 9/8 2007).

11. august: Hamas startet en arrestkampanje mot Fatah-medlemmer i Beit Hanoun, nord på Gazastripen. 15 personer ble arrestert, inkludert en rektor på den lokale skolen, og 20 såret som følge av skudd og slag (Ma'an News Agency 11/8 2007).

7. september: Fire senior Fatah-ledere (bl.a. Zakariah Agha som er den høyest rangerete Fatah lederen som fortsatt var i Gaza på dette tidspunkt) ble arrestert etter fredagsbønnen som ble utført utenfor Qatiba moskeen i Gaza by. Flere andre ble slått med batonger av Hamas styrke. Årsak: brudd på forbud mot offentlige tilstelninger for å drive politisk agitasjon. (The Guardian 8/9 2007)

² Ma'an News Agency er et ikke-statlig palestinsk on-line nyhetsbyrå med kontor både på Vestbredden og i Gaza. Byrået ble etablert i 2002 med finansiell støtte fra nederlandsk og dansk UD. Regnes som pålitelig og politisk uavhengig.

I tidsrommet 11.-22. november har tre sportsklubber i Gaza blitt angrepet. En ble satt fyr på av ukjente gjerningsmenn, den andre ble robbet av ukjente gjerningsmenn, og den tredje ble sperret av Hamas-styrker slik at de ansatte ikke kom inn (PCHR 22/11).

12. november: Hjemmet til President Abbas rådgiver for menneskerettigheter, Dr. Kaml Shrafi, ble "invadert" av en politistyrke. Politiet ransaket huset og tok med seg 2 PCer, dokumentmapper, en mobiltelefon og dokumentarfilmer tilhørende hans bror som bor i samme hus (PCHR 14/11 2007). Dagen etter fikk Dr. Shrafis fetter et lignende besøk der politiet konfiskerte hans private bil med tilhørende papirer. I ingen av tilfellene hadde politiet ransakelsesordre og de la heller ikke igjen noen skriftlig erklæring på hva som var blitt konfiskert, slik loven krever.

16. november: Al Aqsa brigadens talsmann, Aqil Ash-Sheikh Khalil ble arrestert av Hamas-styrken. Han var den andre talsmann for denne gruppen som har blitt anholdt av Hamas på en måned (Maan News Agency, 16/11 2007).

De fleste rapportene om arrestasjoner hevder bruk av vold under avhør, og de arresterte blir gjerne satt fri etter 1-3 dager. Enkelte blir arrestert igjen kort tid senere. Mye tyder på at sjansen for å bli utsatt for tortur henger sammen med sosial status. Personer med sterk familietilknytning, de som kommer fra store, innflytelsesrike slekter og klaner har gjerne et bedre vern enn andre selv om de innehar ledende posisjoner i presidentens sikkerhetsstyrker og etterretning³.

Drap

Et betydelig antall mennesker har blitt drept som følge av den interne maktkampen i Gaza. Bare i tidsrommet fra 1. juni til 20. oktober ble 129 personer drept av skuddskader i Gaza i følge Palestinian Human Rights Monitoring Group (PHRMG)⁴. 38 av disse var tilknyttet Fatahs styrker og militser. De fleste ble drept under kampene andre uken i juni, mens 42 av de 129 ble drept etter 15. juni. Av disse var 9 knyttet til en av Fatahs styrker. I tillegg ble 8 personer drept i konfliktrelaterte ulykker i forbindelse med håndtering av eksplosiver, gasseksplisjon eller på annen måte i løpet av juni måned.

I hht Baasem Eid I PHRMG har tre personer dødd som følge av tortur i Hamas forhørscentre (intervju 16/11 2007). De tre var:

- Fadel Mohammed Salem (31). Medlem av al Aqsa-brigaden. Arrestert 10/7 2007 og døde same dag.
- Waled Salem abu Naser, (45). Arrestert 15/7 2007 og døde 7/9 2007

³ Denne konklusjonen baserer seg på uformelle samtaler Fafos medarbeider i Gaza har hatt med personer som har vært arrestert og forhørt av Hamas sikkerhetspoliti.

⁴ PHRMG ble etablert i 1996 av profilerte palestinere som parlamentsmedlemmer, redaktører, journalister, fagforeningsledere, menneskerettighetsaktivister og religiøse ledere.

- Samir Saleh el Bana (52) arrestert 30/10 2007, og døde 01/11 2007

I løpet av november har flere blitt drept – de fleste i forbindelse med demonstrasjoner. Den første uken av november døde 3 personer under ulike omstendigheter (en ble drept da bevæpnede menn begynte å skyte på et begravelsesfølge i Rafah, en annen døde som følge av sårskader han pådro seg under kamp i slutten av oktober, mens den tredje, en politimann, døde da han forsøkte å stoppe en klan-konflikt (PCHR 8/11 2007)). Syv personer døde under minnemarkeringen for avdøde president Arafat 12. November – alle ble drept av skudd fra Hamas styrker (Human Rights Watch 16/11 2007, Al Mezan 13/11 2007, Ma'an News Agency 14/11 2007).

Eksempel

30. juli: En offiser i den palestinske etterretningen, Ismail Mashoukhi, ble torturert og drept i Rafah av ukjente. Han hadde forsvunnet dagen før da han var på vei til slektninger (Ma'an News Agency 30/7 2007).

Kidnappinger

Antall kidnappinger i de palestinske områdene økte kraftig i 2005 sammenlignet med året før (fra 13 til 34) og tallet har økt siden. De aller fleste kidnappingene foregikk i Gaza. I 2006 ble det registrert 48 kidnappingssaker i hele Palestina, og fra januar til midten av juni i 2007 ble 40 personer kidnappet i Gaza og 5 på Vestbredden. I perioden mellom 15. juli og 22. september (siste oppdatering) har PHRMG registrert to kidnappinger i Gaza og 11 på Vestbredden (Nablu). I de to kidnappingstilfellene som er registrert etter 15. juni står Hamas bak kun det ene, mens den presidentkontrollerte sikkerhetsstyrken er antatt å stå bak det andre tilfellet. Forskjellen på kidnappinger og arrestasjoner er i enkelte tilfeller uklare.

Eksempler

19. november: Hamas-styrker kidnappet for andre gang et medlem av Fatahs ungdomsorganisasjon. Han ble løslatt noen timer senere, og ble funnet forslått i gaten (Al Quds 20/11 2007).

25. november: Fem personer tilknyttet Fatah ble kidnappet i Gaza av Hamas-lojale militante (Ma'an News Agency 25/11 2007).

Hvem blir rammet og hvorfor?

Forfølgelsen av Fatah-lojalister i Gaza er først og fremst et middel for å konsolidere Hamas kontroll på Gazastripen. Ved å fjerne sentrale Fatah-ledere i militæret, mediene og forvaltningen, forsøker Hamas å svekke opposisjonen for å opprettholde makten og for å oppnå ro og orden. Dermed kan forfølgelsen av Fatah-lojalister ses på som en hevnaksjon mot sikkerhetspolitiet til tider harde fremferd overfor Hamas-tilhengere på Gazastripen før Hamas kom til makten. I Gaza er det i første

rekke Mohammed Dahlans støttespillere som får unngjelde (altså ansatte i PAs sikkerhetsstyrker). Dahlan har de siste årene vært den ledende Fatah-figuren i Gaza. Han har innehatt en rekke ledende stillinger i PA, blant annet sjef for sikkerhetsstyrkene i Gaza og minister i sikkerhetsdepartementet. I mars 2007 ble han leder av det nyopprettede palestinske nasjonale sikkerhetsråd, en stilling han hadde inntil President Abbas la ned rådet etter Hamas maktovertakelse i Gaza-stripen. Dahlan har vært en omstridt person både internt i Fatah og i andre leire. Han har vært mistenkt for korrupsjon og for samarbeid med Israel. I de blodige junidagene oppholdt ikke Dahlan seg i Gaza, men var innlagt på sykehus i Europa. Mange hevder at Fatahs fall i Gaza skyldes Dahlan. For det første kritiseres han for at han ikke beordret sikkerhetsstyrkene til å slå hardt ned på Hamas sine angrep, og for det andre mener mange at maktkampen i stor grad dreide seg om et hevnooppgjør mellom Hamas og Dahlan (Bassem Eid).

En Hamas-leder på Vestbredden uttaler i et intervju at det ikke er noen generell misnøye og hat i Hamas mot Fatah-medlemmer. Etter hans oppfatning er misnøyen først og fremst rettet seg mot sikkerhetsstyrkene som var under Dahlans innflytelse, som de oppfattet at samarbeidet med Israel og USA.⁵ Et parlamentsmedlem fra Hamas i Gaza sier det samme: "Vi har ikke noe imot redelige folk i Fatah; vi kjemper imidlertid mot korrupsjon og kollaboratører".⁶ Med kollaboratørvirksomhet henviser han til det han oppfatter som statsminister Fayyads samarbeid med Israel. Hamas-lederen var av den oppfatning at Fayyad og Israel er blitt enige om å stoppe innførsel av råmaterialer og å kutte elektrisitets- og drivstofforsyningen til Gaza. Han hevdet at Fayyads regjering er med på å hindre utvikling i Gaza.

Ellers er det få rapporter om drap og arrestasjoner som følge av dokumentert kollaboratørvirksomhet. Begrepet 'kollaboratør' brukes av Hamas for å sverte den fløyen i Fatah som samarbeider med Israel og USA. Mange av de høyest rangerte lederne fra Fatah, som Hamas nok ville ha beskyldt for kollaboratørvirksomhet, rømte fra Gaza umiddelbart etter maktovertakelsen og har derfor sluppet unna forfølgelse fra Hamas.

Hamas-lederen Khalil Al Hayya uttalte i en pressemelding 23/6 at Hamas var i besittelse av tusenvis av dokumenter som beviste at etterretningen og sikkerhetsstyrkene var involverte i kollaboratørvirksomhet og samarbeid med Israel og USA. Han beskyldte også sikkerhetstjenesten for å ha spionert på Hamas og andre arabiske land til fordel for Israel (Ma'an News Agency 23/6 2007). Dersom Hamas mener dette seriøst, er det grunn til å anta at deres motiv for å ransake husene til ledende Fatah-medlemmer ligger nettopp i å finne dokumentasjon for anklagene.

Forfølgelsen av Fatah-aktivister (arrestasjon og kidnapping) kan også oppfattes som en hevnaaksjon mot det Hamas-aktivister gjennomgår på Vestbredden. På Vestbredden blir Hamas-medier angrepet

⁵ Kilde ønsker å være anonym.

⁶ Kilde ønsker å være anonym.

på samme måte som Fatah-lojale medier i Gaza. Kort fortalt er all lokal Fatah-lojal presse lagt ned i Gaza, mens det samme er tilfelle for Hamas-vennlig presse på Vestbredden. Journalister og redaksjonslokaler har blitt angrepet og truet til taushet begge steder. På Vestbredden har det foregått en storstilt arrestkampanje mot folk med tilknytning til Hamas. Rapporter om tortur under forhør foreligger også derfra. Hamas innvilges ikke tillatelse til å arrangere åpne møter eller demonstrasjoner på Vestbredden. Hamas har imidlertid ikke kunnet hindre Fatah-arrangementer på Gazastripen. Helt siden maktovertakelsen i juni har det jevnlig blitt arrangert demonstrasjoner som har samlet store folkemengder og dermed vist at det er utbredt misnøye med Hamasledelsen. Som svar har Hamas slått hardt ned på aksjonistene i et forsøk på å avskrekke befolkningen fra å delta i liknende arrangementer senere. Demonstrantene blir nøye overvåket og i møtet mellom demonstranter og sikkerhetsstyrker oppstår det voldelige situasjoner. Det starter ofte med at noen kaster stein på Hamas-styrkene eller det blir ropt slagord mot dem. Hamas-styrkene benytter da våpen for å spre folkemengden, og demonstranter blir såret. Etter den store Fatah-markeringen i Gaza by 12. november til minne om avdøde president Arafat, antar en at om lag 400 personer ble arrestert (Human Rights Watch 16/11 2007). Syv personer døde som følge av voldelige sammenstøt og 80-90 personer ble såret. De arresterte har rapportert om vold og tortur under forhør (PCHR 13/11 2007). De ble også tvunget til å signere erklæringer om at de ikke ville delta i noen flere Fatah-organiserte arrangementer (PCHR 19/11 2007). På bakgrunn av den pågående arrestkampanjen mot Hamas-medlemmer og sympatisører på Vestbredden samt fortsatte demonstrasjoner mot Hamas i Gaza, har Hamas ledelsen den siste tiden intensivert forfølgelsen av Fatah-aksjonister på lavere nivå i organisasjonen enn det som var tilfelle i juni og juli. Fatah er imidlertid ikke en organisasjon med medlemsregistre, så enhver som deltar i Fatah-organiserte begivenheter oppfattes som Fatah-tilhengere og er dermed i fare for represalier fra Hamas-regimet.

Sammenfatning

Det hersker ingen tvil om at Hamas forsøker å rense Gazastripen for Fatah-ledet opposisjon. De har klart å slå ned på lokal Fatah-lojal presse (se egen rapport) og de legger et hardt press på Fatahbevegelsens aktivister. Ved utstrakt bruk av vold, trusler og tortur prøver de å nøytralisere opposisjonen. Mange av toppene i Fatahs sikkerhetssystem rømte til Ramallah umiddelbart etter de blodige dagene i juni, mens de gjenværende har vært og er fortsatt under nøye overvåkning i Gaza. Mens gjenværende Fatah-ledere og medlemmer av sikkerhetsstyrkene og politi var mest utsatt for overgrep den første tiden etter 15. juni, har langt flere "menige" Fatah-sympatisører blitt rammet de siste månedene. Situasjonen i Gaza er i dag så spent at folk er varsomme for hvem de snakker med og hva de snakker om. Enhver opposisjonell ytring mot Hamas-ledelsen kan avstedkomme en reaksjon. Pga denne risikoen er det vanskelig å få folk i tale om sensitive tema som tortur og forhør, og man må stort sett ta til takke med informasjon samlet inn av palestinske

menneskerettighetsinstitusjoner. En må kunne anta at det har funnet sted langt flere overgrep (vilkårlige arrestasjoner, trakasseringer, tortur og annen voldsutøvelse) enn det som er blitt rapportert.

Kilder

Al Quds 20/11 2007, <http://www.alquds.com/>

Al Mezan Center for Human Rights, Pressemelding 13. November, http://www.mezan.org/site_en/press_room/press_detail.php?id=749

Human Rights Watch, 16/11 2007, "Gaza: Shootings Inquiry Should Lead to Prosecutions", <http://hrw.org/english/docs/2007/11/16/isrlpa17357.htm>

Human Rights Tribune 16/7 2007, "Palestinian Detained and Tortured in al- Mashtal Detention Center Dies", <http://www.humanrights-geneva.info/spip.php?article1974>

Ma'an News Agency, <http://www.maannews.net/en/>

Palestinian Center for Human Rights, Pressemeldinger, <http://www.pchrgaza.ps/index.html>

Palestinian Human Rights Monitoring Group, <http://www.phrmg.org/>

The Guardian, 8/9 2007, "Violence in Gaza as Hamas breaks up Fatah demonstrations".

Intervju med anonym PLC-medlem fra Hamas, 20/11 2007

Intervju med anonym Hamas leder på Vestbredden, 10/11 2007